

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/4 leta 35 lir, za 1/2 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in tožila se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 9. junija 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Seja izvršilnega odbora Pokrajinske zveze delodajalcev

Te dni je bila prva seja izvršilnega odbora Pokrajinske zveze delodajalcev, katere so se udeležili vsi člani odbora ter tajniki in strokovnjaki združenj. Soglasno so bili odobreni računski zaključki včlanjenih združenj za 1. 1941. Nadalje so bili odobreni tudi proračuni Zveze ter včlanjenih združenj za tekoče leto in višina prispevkov delodajalcev za ta združenja.

Za kritje rednega proračuna Združenja kmetovalcev (bivše Kmetijske zbornice) bo znašala doklada na zemljarino 12% zemljiškega davka.

Za kritje izdatkov v proračunu Združenja trgovcev je bilo sklenjeno, pobirati prispevke v lirah namesto v dinarjih na lanskoletni osnovi.

Pri Združenju industrije in obrtnikov ostanejo prispevki isti ko lani.

V odseku za obrtništvo so tri kategorije po strokah, izvedena pa je tudi posebna razdelitev obrta na 3 skupine po sedežih podjetij. Na novo je bila določena po kategorijah in skupinah inkorporacijska pristojbina.

Po odobritvi proračunov je izvršilni odbor pretresal pravila združenj, ki so bila soglasno odobrena.

V odobritev pristojnim organom bo zveza predložila še notranje ukrepe glede sindikalne vključitve skupin, ki še niso včlanjene v štirih združenjih. Med drugim se dodele v organizacijsko pristojnost Združenja trgovcev mesarji in klobasičarji, koncesionirani realitetni posredovalci, slaščičarji in medičarji ter peki.

Občni zbori sindikatov trgovinskih strok

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine vabi članstvo vse pokrajine na redne skupščine sindikatov posameznih trgovinskih strok, ki se sklicujejo po naslednjem vrstnem redu:

Dne 10. junija ob 10. uri:

Sindikat trgovcev s kolesi, šivalnimi stroji, elektrotehničnimi in tehničnimi predmeti, puškami in orožjem, radio-aparati, barvami, laki, nafto in avtomobili.

Dne 10. junija ob 14. uri:

Sindikat trgovcev s sadjem in zelenjavo, branjerije, trgovine s perutnino, ribami in cveticami.

Dne 11. junija ob 11. uri:

Sindikat trgovcev z deželimi pridelki.

Dne 11. junija ob 16. uri:

Sindikat trgovcev s kurivom.

Dne 12. junija ob 14. uri:

Sindikat trgovcev z modnim blagom, konfekcijo, krznom, sindikat trgovcev z galanterijskim blagom in športne trgovine.

Dne 13. junija ob 11. uri:

Sindikat trgovcev z lesom, pohištvom, suho robo in lesnimi izdelki.

Dne 14. junija ob 9. uri:

Sindikat trgovcev s špecerijskim, kolonialnim in materialnim blagom ter z delikatesami.

Uvedba obvezne civilne službe

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Člen 1. — V Ljubljanski pokrajini se uvaja obvezna civilna služba.

Obvezna civilna služba je v tem, da opravljajo za to sposobne osebe v času vojne pri javnih oblastvih ali v javni službi ter pri podjetjih in ustanovah, kakor koli potrebnih za življenje, obrambo in gospodarstvo državnega občestva, svoje umsko ali ročno delo, da bi se zagotovila red in večji donos v vsem področju njih delavnosti.

Člen 2. — Pri javnih oblastvih, v javni službi ali ustanovah iz prednjega člena je obveznost civilne službe za vsakogar omejena po njegovi starosti, njegovih telesnih lastnostih ali rodbinskih razmerah in njegovih strokovnih ali poklicnih sposobnostih:

1. pri moških od devetnajstega do šestdesetega leta starosti,

2. pri ženskah od devetnajstega do petdesetega leta starosti.

V teh mejah se štejejo, da so v obvezni civilni službi tiste osebe, ki jih pozove Visoki komisar z ukazom na umsko ali ročno delo pri ustanovah iz člena 1. ali pri katerih je nastopil ali nastopi pogoj iz člena 8.

Člen 3. — Tiste osebe v obvezni civilni službi po členih 2. in 9., ki mislijo, da iz rodbinskih ali iz zdravstvenih ozirov niso sposobne za službo, za katero so določene, smejo zaprositi, da se glede njih opravilo potrebne ovedbe, da bi bile oproščene ali morda prevedene v drugo, njim bolj prikladno službo.

Člen 4. — Visoki komisar določi s splošnim pravilnikom pogoje uporabe in dela in gospodarskega ravnanja z različnimi skupinami v obvezni civilni službi.

Člen 5. — Organi, ki jih postavi Visoki komisar na čelo obvezni civilni službi, so ob vsakem času upravičeni odrediti posebne vpoklice radi nadzorstva.

Člen 6. — Vpoklic oseb iz člena 2. v obvezno civilno službo se lahko opravi z razglasom ali z osebno pozivnico.

Člen 7. — Visoki komisar izreče z odločbo, da spadajo pod obveznost civilne službe kakor koli ustrojene ustanove in zavodi, ki so spoznanj potrebni življenju, obrambi in gospodarstvu državnega občestva med vojno.

Skupščine sindikatov bodo po gornjem vrstnem redu v prostorih Trgovskega doma, pritličje levo v prostorih Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine, skupščina sindikata špeceristov itd. bo pa dne 14. junija ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Dnevni red vseh skupščin je naslednji:

1. Otvoritev skupščine.
2. Čitanje določil sindikata.
3. Volitev predsednika sindikata.
4. Volitev zastopstva sindikatov.
5. Slučajnosti.

Za stroke, ki niso navedene v gornjem razporedu, se bo vrstni red še določil.

Člen 8. — Vsaka oseba v starostnih mejah iz člena 2., ki pripada ali se pozneje določi v ustanovo ali zavod, odrejen za obvezno civilno službo, pridobi že s tem to svojstvo in se ji ne more odtegniti brez posebne pismene dovolitve.

Člen 9. — Odločba, da se postavlja ustanova v obvezno civilno službo, se priobči tam zaposlenemu osebju tako, da se nabije ta ukaz o službi v poslovnih ali delovnih prostorih ali pa z neposrednim pismenim priobčilom.

Člen 10. — Da je za ustanovo iz člena 8. prenehala obveznost civilne službe, se odredi z odločbo Visokega komisarja. S tem, da preneha obveznost civilne službe za ustanovo, preneha ta obveznost tudi za njeno osebje.

Člen 11. — Osebje, potrebno ustanovam, odrejenim v obvezno civilno službo, da bi se zadovoljile nove potrebe, se vzame:

1. izmed prostovoljcev obojega spola, ki imajo potrebne pogoje za to,

2. če bi ne bilo dovolj prostovoljcev, izmed oseb iz člena 2.

Člen 12. — Uporabljanje civilnih mobilizirancev nadzorujejo organi iz člena 5.

Kazenske določbe

Člen 13. — Kdor se izmika dolžnostim iz člena 2. ali kdor pripada osebju ustanove ali zavoda iz člena 7. in se oddalji iz ustanove ali zavoda brez pismene dovolitve za več ko pet dni ali če je pravilno odsoten pa se brez opravičenega vzroka v petih dneh po določenem mu dnevu ne vrne v službo, se kaznuje z zaporom do 6 mesecev.

Člen 14. — Kdor pripada osebju ustanove ali zavoda iz člena 7., pa bi odrekel poslušnost po strokovnem ali upravnem starešinstvu višjemu, se kaznuje z ječo do 8 mesecev.

Kdor zagrozi s protipravno škodo ali žali čast ali ugled višjega vpričo njega, se kaznuje od šestih mesecev do treh let.

Kazen se zmanjša za polovico do dveh tretjin v vseh primerih, ko je krivec tako nastopil v jezi, izzvan po protipravnem ravnanju višjega.

Člen 15. — Kdor pripada osebju ustanove ali zavoda iz člena 7. in uporabi silo proti višjemu iz strokovnega ali upravnega starešinstva, se kaznuje z ječo od dveh do petih let.

Kazen se zmanjša za polovico do dveh tretjin, če je krivec tako nastopil v jezi, izzvan po protipravnem ravnanju višjega.

Člen 16. — Kdor pripada osebju ustanove ali zavoda iz člena 7. in uporabi silo proti nižjemu iz strokovnega ali upravnega starešinstva ali mu zagrozi s protipravno škodo, se kaznuje z ječo od šestih mesecev do dveh let.

Kazen se zmanjša za polovico do dveh tretjin, če je krivec tako nastopil v jezi, izzvan po protipravnem ravnanju nižjega.

Člen 17. — Kdor pripada osebju ustanove ali zavoda iz člena 7. in namerno ovira potek dela ali opravlja delo nedostatno ali kvarnemu zaupani delovni material,

se kaznuje z ječo ne manj ko 8 let.

Člen 18. — Z ječo od treh mesecev do 5 let se kaznuje vodja ali predstojnik ustanove ali zavoda, odrejenega v obvezno civilno službo, če:

a) odlašali ali opusti sporočiti pristojnim organom zahtevana obvestila in podatke o delovanju ustanove ali zavoda ali če jih sporoči netočno ali nepopolno,

b) zahteva, naj se mu dodelijo surovine ali industrijski proizvodi v večji množini nego je potrebno in zadostno,

c) odsvoji surovine ali industrijske proizvode, ki mu jih dodeli pristojno oblastvo, ali če jih ukoristi za drugo proizvodnjo ali druge namene nego so bili dovoljeni,

d) opusti ali zanemari vzdrževanje naprav zavoda in povzroči s tem upadek proizvodne zmogljivosti,

e) brez dovolitve Visokega komisarja spremeni način ali vrsto dela ali preloži zavode ali oddelke zavoda ali popolnoma ali delno odsvoji zavode ali strojne naprave, nameščene v njih.

Člen 19. — Za kršitve predpisov določb splošnega ali posebne-

ga značaja, ki jih izda, more izreči Visoki komisar naslednje disciplinske kazni:

- a) ukor,
- b) odstranitev iz urada ali iz službe za določen čas,
- c) zamenjavo v uradu ali službi z odstranitvijo iz ustanove, podjetja ali zavoda.

Člen 20. — Za hujša kazniva dejanja ki niso navedena v tej naredbi in jih obsegajo členi 8., 10., 11., 12. in 13. Ducejevega razglasa z dne 3. oktobra 1941-XIX, objavljenega v uradnem listu «Gazzetta Ufficiale del Regno» z dne 7. oktobra 1941-XIX št. 237 (Službeni list za Ljubljansko pokrajino z dne 11. oktobra 1941-XIX št. 82) in člen 8. Ducejevega razglasa z dne 24. oktobra 1941-XIX, objavljenega v uradnem listu «Gazzetta Ufficiale del Regno» z dne 28. oktobra 1941-XIX št. 255 (Službeni list za Ljubljansko pokrajino z dne 8. novembra 1941-XX št. 90), veljajo predpisi v navedenih členih razglasov.

Člen 21. — Kazniva dejanja iz te naredbe sodijo krajevno pristojna vojaška vojna sodišča.

Člen 22. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. junija 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Italijanska železarska industrija

Preden je Italija stopila v sedanjo vojno, je korporacija za kovinsko gospodarstvo sklenila, da se mora z razširitvijo avtarkičnega načrta proizvodnje jekla čimprej dvigniti na 4 milijone ton. V nekaj mesecih je začela obratovati vrsta novih obratov železarske stroke in tako so načrti iz leta 1940. v glavnem izvršeni.

Pred prvo svetovno vojno je proizvajala Italija na leto le okrog 900.000 ton surovega jekla, do konca vojne pa se je ta proizvodnja dvignila na 1.3 milijona ton. Po vojni se je nekoliko omejila, leta 1931.—32. je dosegla spet 1.5 milijona ton, leta 1936.—37. pa 2.5 milijona ton. Pred sedanjo vojno je italijanska proizvodnja jekla dosegla višino domače potrošnje. Leta 1938. je znašal uvoz jekla le še okrog 200.000 ton, poleg tega pa je bilo uvoženih še 615.000 ton starega železa.

V okviru avtarkičnih stremeljenj in načrtov je bilo znatno razširjeno pridobivanje železne rude v Italiji, uvedeno in organizirano pa je bilo tudi zbiranje starega železa. To organizacijo vodi stalna državna in stanovska ustanova. Po neki strokovnjaški cenitvi znašajo rezerve železne rude v Italiji 100, po drugi pa okrog 150 milijonov ton.

Od leta 1935. se je pridobivanje železne rude povečalo za 80%. Najbolj se je pridobivanje pospešilo in dvignilo v Piemontu, Val d'Aosta, Lombardiji, Veneciji, Toskani in Sardiniji, v zadnjem času pa tudi v Tridentu in Istriji. V vedno večjem obsegu se izkorišča tudi železne rude v Albaniji, ki vsebujejo 55 do 70% železa. Albanska ležišča železne rude cenijo na 20 milijonov ton. Pri proizvodnji surovega jekla je zdaj udelež-

nih v Italiji 49 industrijskih obratov. Po zadnjem ljudskem štetju imajo italijanske jeklarne in železarne okrog 58.000 delavcev in nameščenec, kar je skoraj polovica delavskega staleža vse kovinske industrije.

Najbogatejša ležišča železne rude so na otoku Elbi, v dolini Cogne ter v raznih lombardskih dolinah. Za proizvodnjo železa pa pride v znatni meri v poštev tudi železni kršec, katerega mnogo kopljejo v Toskani. Nadalje pridejo v poštev za železarsko industrijo tudi še druge rude, ki vsebujejo več ali manj železa, med njimi tudi titan in neke vrste peska ob morju.

Ovire pri trgovini med Švico in Argentino

Ko je Argentina lani julija uvedla nove devizne predpise, so nastale velike težave pri uvozu blaga iz Švice, ki je bil prej zelo živahen. Blago, uvoženo iz Švice, je bilo klasificirano in zanj so bili uveljavljeni različni tečaji. Tako je veljal za prvovrstno uvozno blago (medikamente, kemične proizvode itd.) tečaj 100 šv. frankov = 86.67 pesosa, dočim so morali argentinski uvozniki švicarske ure, aparate, strojne dele itd. plačevati pri argentinski narodni banki po tečaju 100 šv. frankov = 114.19 pesosa. Tako se je podražilo 42% švicarskega izvoza v Argentino. Uvoz Argentine iz Švice je bil 1. 1940. vreden 40.3 milijona pesosov, po enem letu pa samo še 11.6 milijona. Ker pa Argentina iz Anglije in Severne Amerike ni dobila nadomestila za potrebno blago, ki je izostalo iz Švice, je morala letos odpraviti in preklicati vse, kar je oviralo prodajo švicarskih izdelkov.

Iz italijanskega gospodarstva

Zakonodajni odbor korporacijske zbornice je med drugim sprejel načrte zakona o spremembah pri razdelitvi sklada za javna dela, o novi ureditvi delovnih odnošajev in socialnega zavarovanja mornarjev na bivših jugoslovanskih ladjah, ki so postale italijanske, ter načrt zakona o povečanju efektivnih sil nacionalne cestne milice.

Označba tiskarne na bankovcih zavoda Banca d'Italia je z odlokom finančnega ministrstva odredjena takole: Ker je bila tiskarna za bankovce prenesena iz Rima v L'Aquila, bodo imeli bankovci po 1000, 500, 100 in 50 lir, izdelani v L'Aquili, na spodnjem desnem robu prednje strani, namesto dosedanje označbe »Officina della Banca d'Italia — Roma« novo označilo »Officine della Banca d'Italia — L'Aquila«, na levem pokončnem robu prednje strani teh bankovcev pa bo naveden datum novega ministrskega odloka. Druga značilna znamenja bankovcev niso spremenjena.

Prijavo kreditov in dolgov proti bivši jugoslovanski državi, proti banovinom, proti državnim in banovinskim ustanovam ter proti denarnim in zavarovalnim zavodom je odredilo glavno blagajniško ravnanje finančnega ministrstva. To velja za vse kredite in dolgeve, ki so jih imeli dne 15. aprila 1. 1941. v Kraljevini bivajoči italijanski državljani.

Nove zavarovalne police v zvezi z devetletnim zakladnim boni je uvedel Narodni zavarovalni zavod. Značilnosti in prednosti novih polic so naslednje: Zavarovanje je brez zdravniškega pregleda ter velja za osem let. Premije se lahko plačujejo zavodu v 96 mesečnih obrokih, zavarovalna glavica pa znaša od 500 do 2500 lir, oziroma 1 do 5 bonov. V primeru smrtni nesreče se takoj izplača za vsak bon zavarovalnina 500 lir.

Proizvodnja in prodaja šivalnih strojev je uredilo korporacijsko ministrstvo. V bodoče se bodo izdelovali in prodajali le šivalni stroji določenih tipov. Prodaja posameznih delov šivalnih strojev je začasno ustavljena.

Pokrajinski odbor za regulacije v Milanu je napravil načrt za razna regulacijska dela, ki bodo stala 70 milijonov lir. Državni prispevek bo znašal 50%.

Pri povečanju pridelka sladkorne pese bo letos v Evropi prednjačila Italija po ugotovitvah mednarodnega statistika za sladkorno proizvodnjo F. O. Lichta. V Italiji so se letos nasadi sladkorne pese povečali od lanskih 140.000 ha na 150.000 ha.

Žetev bo v pokrajini Rovigo od 10. junija do 25. julija, v pokrajini Veroni od 12. junija do 27. julija, v pokrajinah Padova in Venecija od 14. junija do 29. julija, v pokrajinah Treviso, Udine, Vicenza in Pola od 15. junija do 30. julija, v pokrajinah Trento, Belluno, Fiume, Gorizia in Trieste pa od 17. junija do 1. avgusta. Vojski dobe za žetev po 45 dni dopusta na prošnje, ki jih morajo potrditi strokovna združenja.

Italijanske izkušnje pri proizvodnji umetnih vlaken se močno uveljavljajo v Romuniji. Tovarna papirja in celuloze v Cernestu gradi velik obrat za predelovanje trsja v celulozo po načinu italijanske družbe za proizvodnjo umetnih vlaken Snia Viscosa.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Kanal Donava—Tisa

Čeprav je v vojni, se hoče Mađarska že letos lotiti izvedbe svojega največjega in najvažnejšega regulacijskega in gradbenega načrta, ki so ga pripravljali že blizu 200 let. To je prekopna zveza med Donavo in Tiso čez središče mađarske nižine. Ta prekop ni samo zelo važen v prometnem in splošnem gospodarskem pogledu, temveč je tudi najboljša obramba proti poplavam, ki so baš v zadnjih letih povzročile ogromno škodo.

V dobi dolgih let so bile za izvedbo važnega načrta predlagane različne variante, od katerih je bila zdaj izbrana ona, ki zahteva najmanj dela na terenu in ki najbolj ustreza prometnim zahtevam ter reorganizaciji vodnega gospodarstva. Mađarski državni zbor se je že leta 1772. bavil z načrtom plovnega kanala med Donavo in Tiso in približno tako, kakor je bilo mišljeno takrat, bosta zdaj zvezani največji mađarski reki.

Kanal se bo pričel pri Soroksarju malo niže od Budimpešte, Tiso bo pa dosegel pri kraju Ujkéeska blizu Szolnoka. Stroški za izvedbo tega načrta so preračunani na 100 milijonov pengő, delo pa bo trajalo po številu razpoložljivih delovnih sil 4 do 8 let. Meritve in vsa pripravljala dela bodo stala po vladnem proračunu okrog 300.000 pengő. Prometna prednost in važnost prekopa je že dovolj utemeljena z dejstvom, da se bo plovna zveza Szolnok—Budimpešta, ki znaša zdaj 798 km, skrajšala za 630 km. Pri prekopu bo treba na razdaljo 100 km premagati višinske razlike kakih 40 metrov, zaradi česar bo potrebno napraviti 9 ali 10 zatvornic.

Vse vzhodno od Donave ležeče mađarske pokrajine bodo dobile novo prometno strukturo. S prekopom bodo neposredno zvezane z Donavo, ki jim odpre pot v zapadne kraje za izvoz bogatih pri-

delkov ter za uvoz premoga, gradbenega materiala itd.

Kanal Donava—Tisa bo polagoma postal središče celega omrežja prekopov in rečnih regulacij, ki je potrebno pri ureditvi vodnega gospodarstva v deželi in za varstvo pred poplavam. Spomladi leta 1940. je bilo v nižini med Donavo in Tiso poplavljenih 750 tisoč ha, lani pa nad 500 tisoč ha. Od poplavljenega ozemlja, ki je lani spomladi obsegalo nad pol milijona ha, do jeseni ni bilo mogoče izsušiti 70.000 ha, ker se je višina talne vode tako dvignila, da se mnoga zemljišča tudi v največji poletni vročini niso izsušila. Po izkušnji v zadnjih letih je mađarska vlada letos spomladi izvršila razne priprave za borbo proti poplavam, ki so imele po uradni ugotovitvi naslednje uspehe: Letos v začetku aprila je bilo pod vodo še 645.000 ha polj in travnikov. Zaradi poplav je trpelo 46.000 kmečkih domačij, od katerih je bilo nad 10.000 porušenih. Do konca aprila so izsušili okrog 250.000 ha plodne zemlje in je bilo po podatkih kmetijskega ministrstva v začetku maja pod vodo le še 175.000 ha orne zemlje in 230 tisoč ha travnikov. Izsuševanje zemljišč se je uspešno nadaljevalo tudi meseca maja.

Površine, ki bodo čez poletje ostale pod vodo, skušajo izkoristiti kakor je pač mogoče. Že lani so v od povodnji nastala jezera spustili veliko število ribjega zaroda, zlasti krapov. V kratkem so bile ustanovljene številne ribarske zadruge, ki so že lani dosegle lepe uspehe. Ribogojstvo se je letos z uspehom razširilo tudi na druge poplavljenе pokrajine in so ribe v vojni dobi zelo važen prispevek k ljudski prehrani.

Ko bo zgrajen kanal med Donavo in Tiso, bo naglo napredovalo nanj oprto omrežje prekopov in rečnih regulacij in deželo ne bodo več pustošile povodnji.

Nemški narodni dohodek v vojni in njegova poraba

Zaradi vojne je potrošnja mnogih konsumnih predmetov zelo padla, na drugi strani pa je zaradi silno stopnjevanje vojne proizvodnje močno narastel zaslužek ljudi. Nekateri menijo, da je na ta način že nastalo v Nemčiji v zadnjem letu približno 45 milijard mark novega kapitala. Proti temu mnenju pa nastopa v zadnjem »Reichu« Egon Bandmann, ki označuje to vsoto kot mnogo previsoko. Tako bi se od novega kapitala morali odšteti vsi izdatki za vse vrste zavarovanj, nadalje denar, ki so ga prejeli trgovci od prodanih zalog, ker je ta denar namenjen za nakup novega blaga in torej ni odvišen. Pa še mnogo podobnih postavk je, ki dokazujejo, da beseda o preobilici denarja niso upravičene.

Da se more prav preceniti sedanjí narodni dohodek Nemčije in njegova uporaba, je treba najprej pogledati, kako je bilo z na-

rodnim dohodkom v mirnem času. Nemški strokovnjak dr. Jostock je v svojem priznanem delu »Izračunavanje narodnega dohodka in njegova vrednost« izračunal, da je znašal nemški narodni dohodek pred vojno 75 milijard mark. Od teh 75 milijard pa se je porabilo:

	milijard mark
za živila	32—33
obleko	11.5
stanovanje, kurjavo in razsvetljavo	9.0
pohištvo in gospodinjske predmete	2.2
kulturo, šport, zabavo	12.5
zdravje, promet, varčevanje in zavarovanje	7.5

Če se od te vsote odštejejo izdatki za zavarovanje, varčevanje, nadalje tri milijarde, ki so vštete v izdatkih za živila kmetijskega prebivalstva po lastni ceni, ostaja še dohodek 67.5 milijarde. Če odbijemo še izdatek 9 milijard za stanovanja, ostane znesek 58.5 milijarde, od katere vsote upravlja gospodinja približno 42 milijard mark, dočim ima 16.5 milijarde mark bolj značaj moških izdatkov.

V vojni se izdatki gospodinjice niso dosti spremenili. Sicer je na eni strani zaradi racioniranja potrošnja zmanjšana, na drugi strani pa so potrebni večji izdatki za nakup nadomestkov. Poleg tega se v vojni tudi več je v gostilnah kakor v miru, kar pomeni večje izdatke. Izdatki za stanovanje so ostali isti, skoraj odpadli pa so izdatki za pohištvo in ti izdatki pomenijo resničen prihranek.

Treba pa je tudi razlikovati med prvimi in poznejšimi vojnimi leti. Do marca 1941 se je mogla omejitev potrošnje nadomestiti z nakupi še prostega blaga. Poleg tega je mogel tisti, ki mu je oblačilna nakaznica omejila izdatke za obleko, kupiti več knjig in drugih predmetov. Po izpraznitvi skladišč pa nastaja polagoma ravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo, ki se je omejila na novo blago.

Ker so se zelo omejili izdatki za pohištvo, obutev, obleko, se more računati, da so se izdatki gospodinjstev zmanjšali za polovico, to je za 12.5 milijarde mark za staro Nemčijo, za Veliko Nemčijo pa za 15 milijard mark. Približno ena šestina narodnega dohodka se je mogla na ta način prihraniti.

K temu prihranku pa je prišteti še to, da se je narodni dohodek povečal za 15—20 milijard mark. Ker se je pa tudi zelo povečalo število zaposlenih (zaradi tujih delovnih sil), je treba od tega večjega dohodka odbiti vzdrževalne stroške za te nove delovne moči. Odbiti pa je tudi treba večji delež države na narodnem dohodku, na prim. zaradi novih ali višjih davkov. V vsem preostaja kot čisti prihranek le 45—50% novega dohodka. To pa nikakor ni tako velik znesek, da bi bila že upravičena skrb zaradi preobilice denarja.

Dovolila za prevzem klobukov, rokavic in kravat

Dodatno k odd. III. okrožnice Visokega komisariata z dne 18. aprila 1942, VIII No 30/146—42 se sporoča, da veljajo dovolila po obrazcu 6, ki jih izdaja Trgovinsko-ind. zbornica za prevzem klobukov, rokavic in kravat, naročenih pred 27. marcem t. l., do konca meseca junija t. l.

Glede na naredbo Visokega komisarija z dne 12. aprila 1942-XX Sl. list št. 112/31—1942 se ugotavlja, da je pod neracioniranimi otroškimi rokavicami treba razumeti rokavice kroja od 1—4.

Opozorilo trgovcem — lesnim izvoznikom

Visoki komisar je z odlokom z dne 30. maja 1942-XX št. 619/1 U. A. E. dovolil direkciji carinarice, da povrne prizadetim kontrolne pristojbine, ki jih je prejela za neizrabljena potrdila o izvoru lesa, čeprav prošnja za povračilo ni bila predložena v roku 6 mesecev.

Prizadete tvrdke se opozarjajo, da morajo biti zadevne prošnje predložene najkasneje v roku šestih mesecev.

Nova letina v Italiji

V zadnjih tednih so posvetile državne in strokovne ustanove vso skrb vprašanju, kako priskrbiti dovolj delovnih moči za spravlanje poljskih pridelkov. Med konfederacijama kmetov in kmetijskih delavcev je bil sklenjen sporazum glede povprečne razdelitve razpoložljivih delovnih moči. Vojaška oblastva bodo tudi letos dajala kmetom in kmetijskim delavcem dopuste od 10 do največ 45 dni. Kjer bo potrebno, bodo kmetom pri spravljanju pridelkov pomagali tudi vojski iz najbližjih garnizij. Za potrebna poljska dela bodo tudi industrijski delavci dobivali 20dnevne dopuste. Tudi novi predpisi o civilni delovni službi bodo mnogo pripomogli, da bo letina spravljena brez zakasnitve.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Izbriseta se člana upravnega sveta Woschnagg Herbert in Zadravec Jakob, vpiše pa se član upravnega sveta dr. Frido Pogačnik v Ljubljani.

Gospodarske vesti

Nova kolektivna pogodba je bila sklenjena za krojaške pomočnike. Za kosovno delo se priznava pomočnikom 35 odstotkov povška, urne mezde pa se zvišajo od 3 na 5 lir.

Hrvatski minister za trgovino, industrijo in obrt dr. Toth je izdal naredbo, s katero se določa dnevni obrok kruha na 150 gramov za osebo. Obrok kruha za težke delavce pa je večji.

Poseben odbor za državne dobave je bil imenovan na Hrvatskem. Predsednik odbora je hrvatski domobranski minister. Vse dobave za vojsko ter državne urade mora odobriti ta odbor.

Telefonski promet je vpostavljen med Hrvatsko in Romunijo, in sicer preko Mađarske oz. Nemčije.

Hrvatsko ministrstvo za javna dela je sklenilo, da začne zidati cesto, ki bo vezala Zagreb z morjem.

Mleko v Zagrebu mora imeti 3.6 odstotka maščobe in ne sme po odredbi mestnega poglavarstva veljati več ko 10 kun liter.

3500 glav jagnjetine je bilo v času od 17. aprila do 17. maja uvoženo iz Travnika v Sarajevo. Lani je bilo uvoženo v istem času 8500 glav.

Zamenjavo bakra za modro galico so dovolile hrvatske oblasti. Za vsak kilogram bakra se dobi 3.5 kg modre galice.

Tvrdka Filip Deutsch se je preimenovala v Državno gozdno industrijo v Turapolju. Sedež družbe pa ostane še nadalje v Zagrebu.

Novo tovarno za modro galico in podobne kemične predmete namestavljajo ustanoviti v Banjaluki.

Srbska vlada je odredila zaporo vseh vaških gostiln. Samo kopališki in turistični kraji smejo imeti gostilne. Ob državnih in banovinskih cestah pa bodo smele ostati gostilne, ki prenočujejo potnike.

Ležarino na srbskih železnicah je zvišalo srbsko prometno ministrstvo.

Srbski Shell se je ustanovil v Beogradu z glavnico 5 milijonov dinarjev.

Obvezno oddajo hrastovega in smrekovega lubja je odredila mađarska vlada, da se zagotove usnjarski industriji potrebne količine tanina in strojil. Nadalje je odredila obvezno zbiranje šišek na vseh večjih posevstvih.

Izredni občni zbor družbe Bat'e je odobril spremembo pravil, ki so se prilagodila nemškemu delniškemu pravu. Istočasno je bil izvoljen nov upravni svet, kateremu predseduje ministerialni svetnik dr. Aleksander Mencik. Dosedanji člani upravnega sveta so bili prevzeti v vodstvo podjetja.

Dohodek nemških državnih železnic se je lani zvišal od 7.61 na 8.96 milijarde mark, izdatki pa so se povečali od 7.25 na 8.96 milijarde mark. Državna blagajna je dobila od prebitka leta 1941. eno milijardo mark, leta 1940. pa samo 100 milijonov mark.

Format živilskih izkaznic so zmanjšali v Nemčiji. Vse izkaznice, ki jih dobi potrošnik na mesec, bodo sedaj tehtale le 9.5 grama namesto dosedanjih 14 g. Na ta način bo prihranila Nemčija vsak mesec 27 vagonov papirja ali 324 vagonov na leto.

Ker se je izvoz brazilskega blaga v Združene države Sev. Amerike že tako povečal, da je dobil značaj razprodaje, je braziljska vlada odredila, da je uvoz ameriškega dolarja prepovedan in da se morajo vse kupčije s tvrdkami v USA obračunavati le po Braziljski narodni banki.

Po zasedbi Nizozemske Indije kontrolira Japonska 50 odstotkov vse svetovne proizvodnje čaja.

Japonska vlada je odobrila načrt predsednika »načrtnega urada« o načrtni industrializaciji Japonske.

Denarstvo

Zakonska odredba o zaščiti hrvatskega denarja je bila izdana na Hrvatskem. Finančni minister ima po tej naredbi pravico, da spremeni veljavne devizno-valutne predpise.

Hrvatska poštna hranilnica sme po odredbi finančnega ministra izplačevati od vlog a vista največ 500 kun dnevno. Vezane vloge pa sme sprejemati hranilnica samo z odpovednim rokom najmanj 6 mesecev.

Podružnice bivših jugoslovanskih državnih bank (Hipotekarne banke ter Priv. agrarne banke) v Novem Sadu so sedaj prevzele mađarske banke.

Ohtok bankovcev se je v Angliji v zadnjem času povečal na 782.5 milijona funtov.